

: मुलाखत अनुसूची :

“वडवणी तालुक्यातील बंजारा समाजाच्या सामाजिक व आर्थिक स्थितीचा एक समाजशास्त्रीय अभ्यास.”

: संशोधक :

प्रा. राठोड भिवराव जैसू

समाजशास्त्र विभाग

पद्मभूषण वसंतराव पाटील महाविद्यालय, पाटोदा,

जि. बीड.

निवेदकाचे नाव	:-----
निवेदकाचा पूर्ण पत्ता	:-----
निवेदकाचा धर्म	:- १) हिंदू २) इस्लाम ३) ख्रिश्चन ४) जैन ५) शिख ६) इतर
निवेदकाचे वय	:- १) २६ ते ३० २) ३१ ते ३५ ३) ३६ ते ४० ४) ४१ ते ४५ ५) ४५ च्या पुढे.
निवेदकाचे लिंग	:- १) स्त्री २) पुरुष
निवेदकाचे शिक्षण	:- १) निरक्षर २) साक्षर ३) प्राथमिक ४) माध्यमिक ५) उच्चमाध्यमिक ६) पदवी ७) पदव्युत्तर.
निवेदकांचा वैवाहिक दर्जा	:- १) विवाहित २) अविवाहित ३) विधवा ४) विधुर ५) घटकस्फोटीत ६) परित्याक्ता

: कौटुंबिक आणि वैवाहिक माहिती :

- १) कुटुंब प्रमुख कोण आहे ? :- १) स्त्री २) पुरुष
- २) कुटुंबाचा प्रकार कोणता आहे. :- १) संयुक्त २) विभक्त
- ३) राहत्या घराचे स्वरूप. :- १) झोपडी २) कुडाचेघर ३) पत्रे
४) दगड-माती ५) चिरेबंदी ६) आर.सी.सी.
- ४) वापरात असलेल्या खोल्याची संख्या. :- १) एक २) दोन ३) तीन ४) चार
५) पाच ६) पाच पेक्षा जास्त
- ५) घरात असलेल्या वस्तु. :- १) टि.व्ही २) फ्रिज ३) शिलाई मशिन ४) हिटर ५) वॉशिंगमशिन
६) मिक्सर ७) कपाट ८) रेडिओ ९) व्हि.सी.डी. १०) सी.डी. ११) टेपरेकॉर्ड १२) इस्त्री
१३) फॅन १४) टेलीफोन १५) मोबाईल १६) गॅस १७) इतर.

- ६) घरातील सुविधा कोणकोणत्या आहेत. १) वीज २) नळ कनेक्शन ३) शौचालय
४) स्नानगृह ५) इतर.
- ७) कुटुंबात कोणती भाषा बोलली जाते. १) बंजारा २) मराठी ३) दोन्ही ४) इतर
- ८) आहाराचा प्रकार कोणता आहे. १) शाकाहारी २) मांसाहारी ३) दोन्ही
- ९) कुटुंबातील स्त्रियांचा दर्जा कसा आहे. १) श्रेष्ठ २) कनिष्ठ ३) मध्यम
- १०) कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया कोण करून घेतात. १) स्त्री २) पुरुष
- ११) कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया कधी करावी असे वाटते. १) एकअपत्यानंतर २) दोनअपत्यानंतर
३) तीन अपत्यानंतर ४) चार अपत्यानंतर ५) चार पेक्षा जास्त अपत्यानंतर
- १२) कोणते अपत्य जन्माला यावे असे वाटते. १) मुलगा २) मुलगी ३) दोन्ही
- १३) मुलगाच जन्माला यावे असे का वाटते. १) वंशाचा दिवा २) सांभाळ करावा ३) संपत्ती रक्षण
- १४) कुटुंबात मुलगी जन्मास आली तर कसे वाटते. १) चांगले वाटते २) वाईट वाटते
- १५) वाईट वाटण्याचे कारण काय आहे. १) हुंडा द्यावा लागतो २) दुसऱ्याघरी जाते
३) दुसऱ्याची वाईट नजर राहते ४) इतर.
- १६) बंजारा समाजातील विवाहाचे स्वरूप. १) आधुनिक २) पारंपारिक
- १७) बंजारा समाजात बालविवाहाची प्रथा आहे काय १) होय २) नाही.
- १८) बाल विवाह न करण्याचे कारण काय आहे. १) समाजाची भिती २) कायद्याची भिती
- १९) विवाह विषयक निर्णय कोण घेतात. १) कुटुंबप्रमुख २) कुटुंबातील सदस्य ३) स्वतः
- २०) विवाह जुळणी पूर्वी मुला-मुलीच्या पसंतीचा विचार केला जातो काय ? १) होय २) नाही
- २१) मुला-मुलीने आंतरजातीय विवाह करावा असे वाटते का ? १) होय २) नाही
- २२) आंतर जातीय विवाह न करण्याचे कारण काय आहे १) समाजाची भिती वाटते
२) जातपंचायतीची भिती वाटते ३) समाज वाळीत टाकतो.
- २३) बंजारा समाजात हुंडा घेतला जातो काय ? १) होय २) नाही
- २४) किती हुंडा घेतला जातो. १) १५००० ते २०००० २) २१००० ते ३००००
३) ३१००० ते ४०००० ४) ४१००० ते ५०००० ५) ५०००० पेक्षा जास्त.
- २५) हुंडा घेण्याचे कारण १) सामाजिक प्रतिष्ठा २) परंपरा ३) आर्थिकमदत.

: आर्थिक आणि सामाजिक माहिती :

- १) आपल्या कडे शेती आहे काय ? १) होय २) नाही
- २) शेतीचा प्रकार कोणता आहे १) बागायती २) कोरवाहू
- ३) शेती असेल तर किती एकर आहे ? १) ०१ ते ०२ एकर २) ०३ ते ०४ एकर
३) ०५ ते ०७ एकर ४) ०८ ते १० एकर ५) १० पेक्षा जास्त
- ४) शेतीसाठी लागणारे जलस्रोत कसे आहे. १) विहीर २) बोर ३) पाटाचे पाणी

- ५) शेतीसाठी लागणारी सर्व अवजारे आहेत काय ? १) होय २) नाही
- ६) कोणकोणती अवजारे आहेत. १) नांगर २) बळीनांगर ३) औत ४) तिफन
- ७) शेतीची मशागत कशा प्रकारे केली जाते. १) बैल २) ट्रॅक्टर
- ८) आर्थिक उत्पन्नाचे स्रोत कोणते आहेत. १) शेती २) शेतमजुरी ३) मजुरी
४) नोकरी ५) ऊसतोडणी
- ९) कर्ज काढण्याची गरज वाटते काय ? १) होय २) नाही
- १०) कर्ज काढण्याचे कारण काय आहे. १) शेतीसाठी २) विवाहासाठी ३) घरबांधणीसाठी
४) नोकरीसाठी ५) शिक्षणासाठी ६) पशुखरेदीसाठी
- ११) कर्ज कोणाकडून घेतले जातात. १) बँक २) पतपेढी ३) सोसायटी ४) मित्र ५) सावकार
- १२) घेतलेले कर्ज वेळेवर फेडले जाते काय ? १) होय २) नाही
- १३) कर्ज न फेडण्याचे कारण. १) वार्षिक उत्पन्नात घट २) निसर्गाचा कोप ३) कौटुंबिक खर्चात वाढ.
- १४) कुटुंबसदस्य भविष्यासाठी बचत करता काय ? १) होय २) नाही
- १५) कोणत्या ठिकाणी बचत करता १) बँक २) पतपेढी ३) पोस्ट ४) एल. आय. सी.
- १६) देवदेवतावर विश्वास आहे का ? १) होय २) नाही
- १७) कोणत्या देवाला मानतात. १) सेवालाल महाराज २) जेतलाल महाराज ३) सामकीयाडी
४) सामतदादा ५) तुळजाभवानी ६) सतीमाता ७) कंकाळदेवी.
- १८) देवदेवतांचा कोप होतो काय ? १) होय २) नाही
- १९) दैवीकोपामुळे कोणते नुकसान होते. १) शारीरिक २) मानसिक ३) आर्थिक
- २०) देवदेवतांना पशूबळी दिला जातो काय ? १) होय २) नाही
- २१) कोणत्या पशूचा बळी दिला जातो. १) शेळी २) मेंढी ३) रेडा ४) कोबडा ५) बोकूड ६) इतर
- २२) देवाला नवस करण्याची प्रथा आहे काय ? १) होय २) नाही
- २३) नवस करण्याचे कारण काय आहे ? १) मुलबाळ होण्यासाठी २) संपत्ती मिळण्यासाठी
३) नोकरीसाठी ४) व्यवसायासाठी ५) विवाह / लग्न होण्यासाठी
- २४) उपवास करता काय ? १) होय २) नाही
- २५) उपवास करण्याचे कारण काय आहे ? १) श्रद्धा २) परंपरा ३) वैज्ञानिक कारण
४) लोक सांगतात.
- २६) जादुवर आपला विश्वास आहे काय ? १) होय २) नाही
- २७) जादुमुळे होणारे नुकसान १) शारीरिक २) मानसिक ३) आर्थिक
- २८) जादुकरणाऱ्या व्यक्तीबद्दल भिक्ती वाटते काय ? १) होय २) नाही
- २९) भुतबाधावर आपला विश्वास आहे काय ? १) होय २) नाही

- ३०) आजारपणात कोणाकडे उपचार होतात. १) डॉक्टर २) मांत्रिक ३) भगत ४) जादुगार
 ३१) आपला आवडता सण कोणता आहे. १) होळी २) दिवाळी ३) दसरा ४) नागपंचमी
 ५) गोकुळ आष्टमी ६) मंकर संक्रांत ७) इतर
 ३२) सांस्कृतिक कार्यक्रम कोणकोणते होतात. १) बंजारा भजन २) भारुड ३) किर्तन ४) गोंधळ
 ३३) नाटक, सिनेमा पाहता काय ? १) होय २) नाही
 ३४) नाटक, सिनेमा कोणकोण पाहता १) एकटे २) कुटुंबातील सदस्या सह.

: शैक्षणिक आणि राजकिय माहिती :

- १) आपल्या मुला-मुलीने शिकावे असे वाटते काय ? १) होय २) नाही
 २) मुला-मुलीने कुठपर्यंत शिकावे असे वाटते. १) प्राथमिक २) माध्यमिक ३) उच्चमाध्यमिक
 ४) पदवी ५) पदव्युत्तर
 ३) शिक्षणाचा फायदा जीवनात होतो काय ? १) होय २) नाही
 ४) शिक्षणाचा कोणता फायदा होतो असे वाटते. १) सामाजिक प्रतिष्ठा वाढते
 २) व्यवसायकरता येतो ३) नोकरी लागते ४) कर्ज काढता येते
 ५) शिक्षणाचा फायदा होत नाही असे का वाटते. १) नोकरी मिळत नाही
 २) नोकरीस पैसा द्यावा लागतो ३) वशिला लागतो
 ६) मुलींच्या शिक्षणासाठी अडचणी येतात काय ? १) होय २) नाही
 ७) कोणत्या अडचणी येतात १) जास्तशिक्षण जास्त हुंडा २) बाहेरगांवी पाठवता येत नाही
 ३) राहण्याची सोय नसते.
 ८) मुलींना शाळेत न पाठविण्याचे कारण काय १) घरकाम करावे लागते २) शेतात काम करावे लागते
 ३) मजुरी करावी लागते ४) शाळा लांब असते ५) खर्च परवडत नाही
 ९) मुलांच्या शिक्षणासाठी कोणती शाळा योग्य वाटते. १) आश्रमशाळा २) जि. प. शाळा
 ३) संस्थेची शाळा ४) खाजगी शाळा
 १०) मुलांनी शिक्षणासाठी बाहेरगांवी जावे असे वाटते काय ? १) होय २) नाही
 ११) बाहेरगांवी जाण्याचे कारण काय आहे. १) शिकवणी असतात
 २) शहराचे वातावरण चांगले असते.
 १२) मुलांना बाहेरगांवी पाठवूनये असे का वाटते. १) वाईट संगत लागते २) जास्त खर्च होतो
 ३) नोकरीची हमी नाही.
 १३) आपल्या गांवात / तांड्यात शाळा आहे काय ? १) होय २) नाही

- १४) आपल्या गांवात / तांड्यात कितीपर्यंत शाळा आहे ? १) १ ली ते ४ थी २) १ ली ते ७ वी
३) १ ली ते १० वी पर्यंत
- १५) शाळेत शिक्षक दररोज येतात काय ? १) होय २) नाही
- १६) आपणास राजकारणाची जाणीव आहे काय ? १) होय २) नाही
- १७) मतदानाची जाणीव आहे काय ? १) होय २) नाही
- १८) मतदान करण्याचे कारण काय आहे ? १) हक्क २) उत्सुकता ३) आर्थिक लाभ
- १९) राजकीय पक्षाविषयीचे ज्ञान आहे काय ? १) होय २) नाही
- २०) कोणत्या पक्षाबद्दल ज्ञान आहे. १) काँग्रेस आणि राष्ट्रवादी काँग्रेस २) भा.ज.पा. आणि शिवसेना
३) जनता दल ४) आर. पी. आय. ५) इतर
- २१) निवडणुकीत भाग घ्यावा असे वाटते काय ? १) होय २) नाही
- २२) निवडणुकीत भाग घेण्याचे कारण १) देशाचा विकास २) जातीचा विकास ३) गांवचा विकास
४) आर्थिक विकास
- २३) स्वजातीच्या लोक प्रतिनिधीचा फायदा होतो काय ? १) होय २) नाही
- २४) काय फायदा होतो १) शासकीय योजनांची माहिती कळते २) आर्थिक फायदा होतो
३) सामाजिक फायदा होतो.
- २५) शासन चालवण्यास कोणता पक्ष योग्य आहे. १) काँग्रेस आणि राष्ट्रवादी काँग्रेस
२) भा.ज.पा. आणि शिवसेना ३) आमआदमी पक्ष

निवेदकाची सही / अंगठा
